

ระเบียบวิธีวิจัย

การแสวงหาความรู้ ในสรรพสิ่งเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่นั้น อาจมีด้วยกันหลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล วัตถุประสงค์ รูปแบบในการศึกษาและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการศึกษาวิจัยในเรื่อง "การสื่อสารการตลาดค้าปลีกของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น" นี้ ได้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเป็นการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) อันเป็นการแสวงหาความรู้ทิศทางใหม่ในวิชาניתศศาสตร์ (ศิริชัย ศิริกายะ : 2529)

แหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภทด้วยกัน คือ แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลและแหล่งข้อมูลจากเอกสาร

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลผู้วิจัยได้พิจารณาจากกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของบริษัท การนำนโยบายนั้นไปจัดทำแผนปฏิบัติงานและนำไปสู่ในการปฏิบัติในที่สุด แหล่งข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มนี้ ได้แก่

1.1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบายของบริษัทฯ ได้แก่

นายกอศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์

รองกรรมการผู้จัดการใหญ่อาวุโส เครือเจริญโภคภัณฑ์และกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในกลุ่มธุรกิจการตลาดและการจัดจำหน่าย ของเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งมีบริษัทที่อยู่ในความดูแลอีก 5 บริษัท คือ บริษัท รีเทลลิงค์ จำกัด, บริษัท เอก-ชัย ดิสทริบิวชั่นซิสเต็ม จำกัด, บริษัท ซี.พี. คอนซูเมอร์โปรดักส์ จำกัด และ บริษัท ชันนี่ ซุปเปอร์มาเก็ต จำกัด

นายลิขิต ฟ้าปโยชนม์

รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบงานทางด้านการตลาดและงานทางด้านวิชาการของบริษัทฯ

1.2 กลุ่มผู้วางแผนการปฏิบัติงานตามนโยบายของบริษัทฯ ได้แก่

นางวันทนีย์ ชาญศิริศักดิ์สกุล

ผู้บริหารประจำสำนักกรรมการผู้จัดการ บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบงานดำเนินงานประชาสัมพันธ์กิจกรรมพิเศษและสังคมของบริษัทฯ

นายปราโมทย์ มนุพิบูลย์

ผู้จัดการทั่วไปด้านการตลาด บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบงานทางด้านการตลาดของบริษัทฯ

1.3 กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่

นายธีรยุทธ สวัสดิ์ศรีสุข

ผู้จัดการฝ่ายซัพแอเรียไลน์เซ็น (Sub Area Licence) บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด รับผิดชอบงานทางด้านดูแลลูกค้าซัพแอเรียไลน์เซ็น (Sub Area Licence)

นายสรารุช วานิชสมบัติ

รองผู้จัดการฝ่ายโปรโมชัน บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด รับผิดชอบงานทางด้านโปรโมชัน

2. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร แหล่งข้อมูลทางเอกสารที่นำมาใช้ในการวิจัยได้แก่

2.1 แผนงานโฆษณาและส่งเสริมการขาย (Advertising and Promotion Plan) ปี 2535 ของบริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด จัดทำโดย บริษัท ลินด์ส(ประเทศไทย)จำกัด เพื่อวิเคราะห์ถึงแผนงานด้านการโฆษณาและการตลาดที่นำเสนอโดยเอเจนซี่

2.2 แผนงานโฆษณาและส่งเสริมการขาย (Advertising and Promotion Plan) ปี 2536 ของ บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด จัดทำโดย บริษัท เดนท์ส ยูงกั แอนด์ รูบิคแคม จำกัด เพื่อวิเคราะห์ถึงแผนงานด้านการโฆษณาและการตลาดที่นำเสนอโดยเอเจนซี่

2.3 แผนงานประชาสัมพันธ์ ปี 2537 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์แผนงานประชาสัมพันธ์ที่เซเว่นอีเลฟเว่นใช้ในการปฏิบัติงาน

2.4 คู่มือผู้จัดการร้าน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการบริหารงานและการบริการในระดับร้านสาขา ซึ่งมีผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลสั่งการให้เป็นไปตามนโยบายของบริษัทฯ

2.5 คู่มือปฐมนิเทศพนักงานใหม่ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการปฏิบัติงานและระเบียบปฏิบัติของพนักงานใหม่ในเรื่องของการบริการแก่ลูกค้า

2.6 วารสารการตลาดรายเดือน (Marketing Bulletin) ตั้งแต่ฉบับแรก จนถึงฉบับปัจจุบัน (สิงหาคม 2537) จำนวน 35 ฉบับ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงแผนงานทางด้านการตลาด โดยเฉพาะในลักษณะของการสื่อสารทางการตลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งมีลักษณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกันหมดทุกสาขาของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น

2.7 ข่าวและบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารที่ปรากฏทางสื่อสิ่งพิมพ์ ในปี 2535 - สิงหาคม 2537 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงนโยบายและแผนงานทางด้านการตลาดที่ผู้บริหารระดับสูงให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน อันเป็นรูปแบบหนึ่งของงานประชาสัมพันธ์ทางการสื่อสารการตลาด

2.8 โฆษณาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ในร้าน ปี 2536 - สิงหาคม 2537 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ในการวางแผนการใช้สื่อ ทั้งสื่อที่อยู่ภายในร้านฯ และสื่อสิ่งพิมพ์

การรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากผู้วิจัยทำงานอยู่ในฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมสังคมของบริษัทฯ ทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้อยู่ในลักษณะของการหาข้อมูลแบบเข้ามามีส่วนร่วม (Participant as Observer) ในกิจกรรมการสื่อสารต่าง ๆ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นการจัดเก็บข้อมูลประจำวันทั้งในด้านเอกสารและการสอบถามพูดคุยกับแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ดังมีรายละเอียดในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้กำหนดนโยบายของบริษัทฯ การที่ผู้วิจัยทำงานอยู่ในฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมสังคม สำนักกรรมการผู้จัดการนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสใกล้ชิดกับท่านกรรมการผู้จัดการ และรองกรรมการผู้จัดการในการให้ข่าวต่อสื่อมวลชน เพราะจะเป็นผู้ที่คอยประสานงานและนัดเวลาในการสัมภาษณ์ให้กับนักข่าว อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยติดตามและตรวจสอบการเสนอข่าวของ สื่อมวลชน ที่ขออนุญาตเข้ามาสัมภาษณ์กรรมการผู้จัดการอีกด้วย ในการให้สัมภาษณ์กับนักข่าวแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสารทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลดิบนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยได้ และในการเข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะเป็นการเข้าพบแบบเป็นส่วนตัว

นอกจากโอกาสที่มีนักข่าวขอเข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์แล้ว ยังมีโอกาสอื่น ๆ อีก ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการรวบรวมข้อมูล อาทิ การแถลงข่าวโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการทางด้านงานประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อชุมชนโดยส่วนรวม หรือการฉลองครบ 400 สาขา เป็นต้น ในโอกาสของการแถลงข่าวนี้ นอกจากผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานงานในการจัดการแถลงข่าวทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยยังเป็นผู้ที่ร่างและเขียนข้อความแถลงข่าวให้กับกรรมการผู้จัดการใหญ่หรือผู้ใหญ่ ในการแถลงข่าวแต่ละครั้งอีกด้วย ในการร่างและเขียนข้อความแถลงข่าวนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสศึกษาถึงความเป็นมา และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานแถลงข่าวนั้นอีกด้วย นับได้ว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

2. การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้วางแผนการปฏิบัติงานตามนโยบายของบริษัทฯ ผู้วิจัยได้มีโอกาสพูดคุยและนัดสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับคุณวันทนี ชาญศิริศักดิ์สกุล ผู้บริหารประจำสำนักกรรมการผู้จัดการ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้วิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีเนื้อหาไปในด้านการนำนโยบายมากำหนดเป็นแผนงานการปฏิบัติ โดยเฉพาะทางด้านงานประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการตลาด สำหรับคุณปราโมทย์ มนุษิบุญย์ ผู้จัดการทั่วไปด้านการตลาดนั้น ผู้วิจัยได้พูดคุยและซักถามอย่างไม่เป็นทางการตามเวลาและโอกาสที่อำนวย ในเรื่องของแผนงานด้านการตลาดซึ่งรวมถึงกลยุทธ์ทางการสื่อสารทางการตลาดของเซเว่นอีเลฟเว่น อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ติดตามจากบทสัมภาษณ์ทางสื่อมวลชน ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย

3. การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้มีโอกาสพูดคุยและนัดสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับคุณธีรยุทธ สวัสดิ์ศรีสุข และ คุณสรารัฐ วาณิชสมบัติ ถึงแนวทางในการปฏิบัติงานในด้านการตลาดรวมถึงลักษณะทางการสื่อสารทางการตลาดที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่นเลือกใช้

นอกนั้น การนำคณะต่าง ๆ เข้าเยี่ยมชมกิจการของบริษัทฯ ก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้เห็นจากการปฏิบัติงานจริง และการบรรยายสรุปของแต่ละฝ่ายของบริษัทฯ ที่ผู้วิจัยพาคณะเข้าเยี่ยมชม รวมทั้งได้ซักถามและพูดคุยเป็นส่วนตัวกับพนักงานและผู้บริหารที่รับผิดชอบ ข้อมูลเหล่านั้นผู้วิจัยได้รวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ทางการวิจัยด้วย

จากลักษณะการทำงานของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมเกี่ยวกับงานด้านการตลาดของบริษัทฯ ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งทำให้ผู้วิจัยรับทราบและมีความเข้าใจถึงแผนงานด้านการตลาด ตลอดจนลักษณะของการปฏิบัติงานจริงในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการตลาด โดยมีผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม นอก

นั้นแล้วถ้าผู้วิจัยมีคำถามหรือข้อสงสัยเป็นการส่วนตัวที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ผู้วิจัยยังสามารถติดตามสอบถามได้เป็นส่วนตัวอีกด้วย

จึงนับได้ว่า นอกจากเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังมีโอกาสในการรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วอีกด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงปัจจัยทางการสื่อสารการตลาดในธุรกิจค้าปลีกของร้านเซเว่นอีเลฟเว่นนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการตลาด (Marketing Communication) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและข้อมูลที่เป็นเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ทางการตลาดของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น โดยมีข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากคุณวันทนี ชาญศิริศักดิ์สกุล ผู้บริหารประจำสำนักกรรมการผู้จัดการ และข้อมูลที่ได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูง ตลอดจนข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการตลาด

2. การวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ทางการสื่อสารการตลาด รวมทั้งลักษณะทางการสื่อสารที่ใช้ในร้านเซเว่นอีเลฟเว่น โดยวิเคราะห์จากข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ข่าวสารการตลาดทางหน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนหนังสือคู่มือต่าง ๆ นอกนั้นยังได้วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ปฏิบัติงานอีก 2 ท่าน คือ คุณธีรยุทธ สวัสดิ์ศรีสุข ผู้จัดการฝ่ายขับแอเรียไลน์เซ็น และคุณสรารุช วานิชสมบัติ ผู้จัดการฝ่ายส่งเสริมการจำหน่าย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ได้นำไปสู่การนำเสนอข้อมูลต่อไป

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ จะนำเสนอโดยการเขียนบรรยายถึงลักษณะการสื่อสารการตลาดของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ในแต่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน รวมไปถึงกลยุทธ์ทางการสื่อสารการตลาดที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการณ์ซื้อของผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะนำเสนอ ดังนี้

บทที่ 4 กลยุทธ์ทางการตลาดของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น

บทที่ 5 กลยุทธ์ทางการสื่อสารการตลาดและลักษณะการสื่อสารการตลาดของร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น

ทั้งนี้ได้สรุปผลของการศึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะในบทต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การสื่อสารการตลาดค้าปลีกของร้านเซเว่นอีเลฟเว่น” นั้น ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาค้นคว้าและได้รวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ต่องานวิจัย ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่เป็นบุคคลและข้อมูลเอกสาร ที่ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาหนึ่งในการทำความเข้าใจศึกษาก่อนที่จะนำเสนอ อีกทั้งความได้เปรียบของผู้วิจัยที่ทำงานอยู่ในฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมสังคมของบริษัทฯ ทำให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมานั้นมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงของผู้วิจัย ตลอดจนการวิจัยในครั้งนี้ยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารและพนักงานที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลแก่ผู้วิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย